

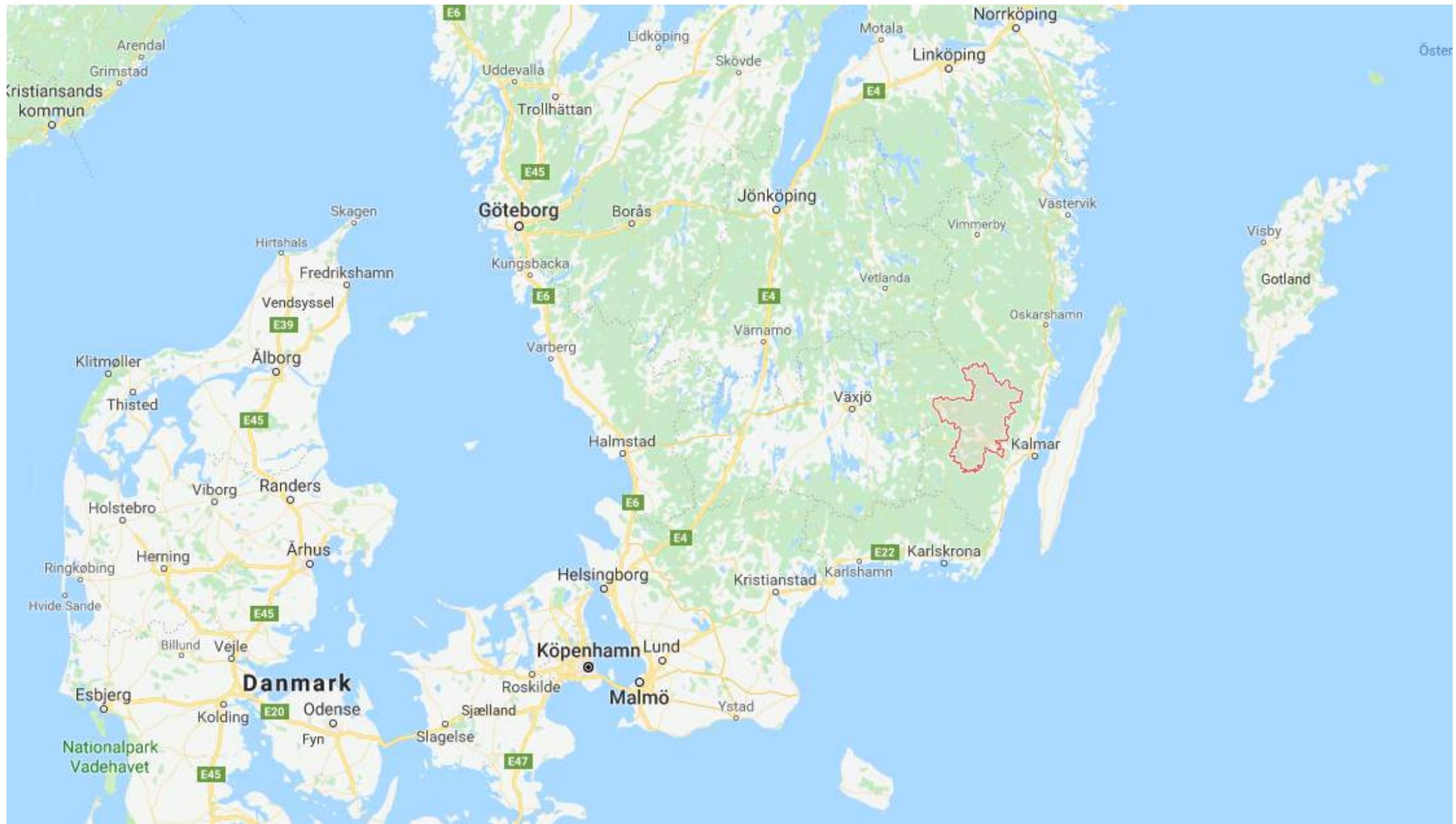
NYBRO KOMMUN

Småskalig restaurering och skötsel av blomrika marker

Exempel och tillvägagångssätt
i Nybro

Olof Persson, Nybro kommun

1. Bakgrund, förankring och anledningar
2. Presentation av de enskilda projekten
3. Dokument
4. Uppföljning och fortsatt skötsel
5. Frågor

Nybro kommun

Ca 3000 ha naturmark

170 ha jordbruksmark

100 ha andra grönytor

+ ruderatmarker och vägkanter

68 ha parkmark

Organisationen

- Naturenhet (6+1 anställda samt 5 som utför praktiska åtgärder) under Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Tätt samarbete med:
  - Gatuenheten (vägkanter, åtgärder invid vägar)
  - Park- och stadsmiljö (rabatter, grönyteskötsel + LONA)
  - Planeringsenheten (ÖP, FÖP och DP-arbete)
  - Exploateringsenheten (strategiska inköp av mark)
  - Mark och service (praktiska arbeten)
  - Myndighet (dispenser, tillsyn m.m.)

Organisationen

- Naturenhet (6+1 anställda samt 5 som utför praktiska åtgärder) under Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Tätt samarbete med:
  - Gatuenheten (vägkanter, åtgärder invid vägar)
  - Park- och stadsmiljö (rabatter, grönyteskötsel + LONA)
  - Planeringsenheten (ÖP, FÖP och DP-arbete)
  - Exploateringsenheten (strategiska inköp av mark)
  - Mark och service (praktiska arbeten)
  - Myndighet (dispenser, tillsyn m.m.)

Praktiskt att ha alla ”under samma tak”!

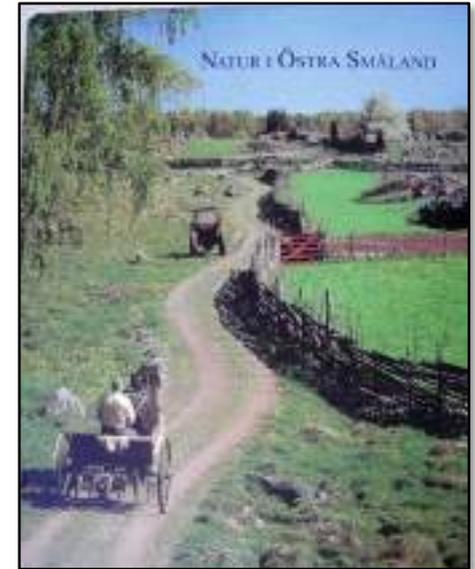
Historiken

- Ölandsfokus hos länsstyrelsen under 1980- och 90-tal
- ÖP 1990 identifierade värdefulla områden (inventeringar utfördes av kommunen)
- Politiker, tjänstemän och föreningar i samarbete
- Underlag för reservat lämnades till länsstyrelsen = två små reservat blev sex!
  - Vitryggig hackspett drivkraften bakom processerna
- Agenda 21, 1994, första kommunala målen för öppna marker

Historiken

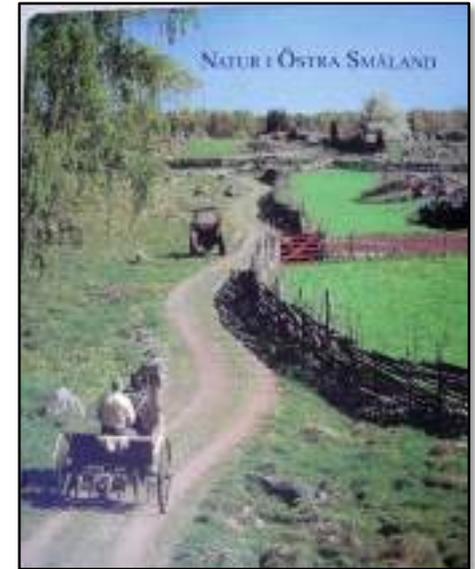
- Naturvårdsplan för Nybro kommun 1997
- Översiktsplaner 2007 och 2013
- Fördjupad översiktsplan 2012-2013

Historiken

- Naturvårdsplan för Nybro kommun 1997
- Översiktsplaner 2007 och 2013
- Fördjupad översiktsplan 2012-2013
- Men... kunskap om "torrmarker" saknades!

LONA-eran (2004-)

- Första LONA-projektet 2004

LONA-eran (2004-)

- Första LONA-projektet 2004
- 39 beviljade projekt om totalt 5 124 000 kr

LONA-eran (2004-)

- Första LONA-projektet 2004
- 39 beviljade projekt om totalt 5 124 000 kr
- Budgeterad medfinansiering genom löner i första hand

LONA-eran (2004-)

2004	2015
Grönstrukturplan för Nybro stad	Inventering av steklar på Bäckeboåsen
Införande av observationer av rödlistade arter i databaser	Mångfaldsytor i Nybro stad
2012	2016
Plan för väggkantskötsel	Skötselplan för golfbanan i Krukebo
2014	Natur och friluftslivsanpassad skogsbruksplan
Faunadepåer i Nybro	2017
Inventering av steklar på sandiga marker	Bimångfald Nybro golfbana
Pollinering i centrala Nybro	2018
	Inventering med malaisefällor

Varför just i Nybro kommun?

Artrikt

- 167 arter bin och ytterligare 570 andra steklar
- >1500 fjärilar
- Otaliga skalbaggar...

Många sällsynta arter

- 22 rödlistade bin där 8 finns med i Naturvårdsverkets Åtgärdsprogram
- 36 kommunala ansvarsarter knutna till öppna blomrika marker

Vildbin och andra skyddsvärda insekter
på sandmarker längs Nybroåsen

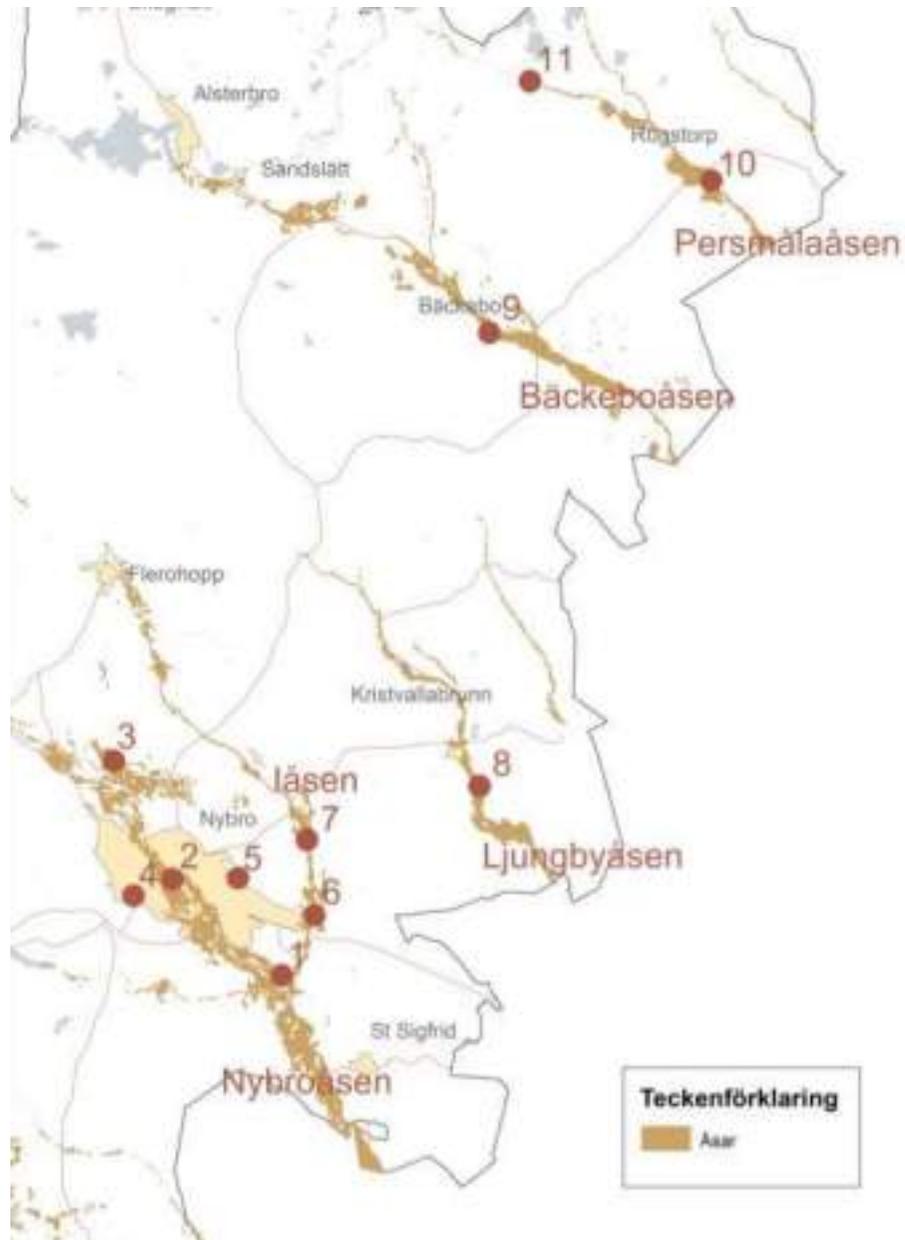

Startskott för det riktade arbetet i och
med inventering av länsstyrelsen 2013

Varför så'n diversitet?

Geologin! Naturligt torra och näringsfattiga marker på stora moränåsar

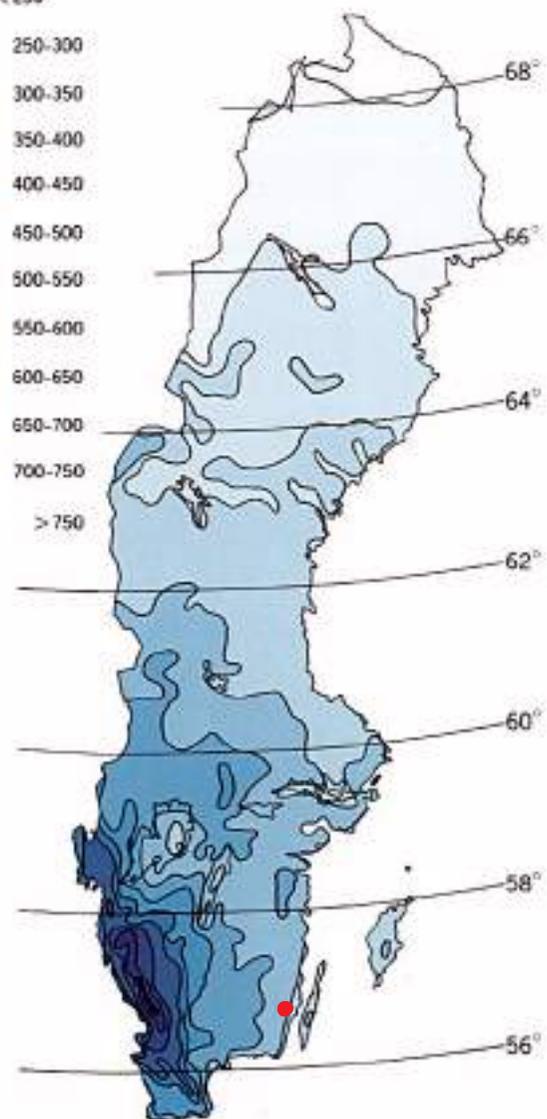

Varför så'n diversitet?

Geologin! Naturligt torra och näringsfattiga marker på stora moränåsar

Klimatet! Varma, torra somrar och relativt korta vintrar

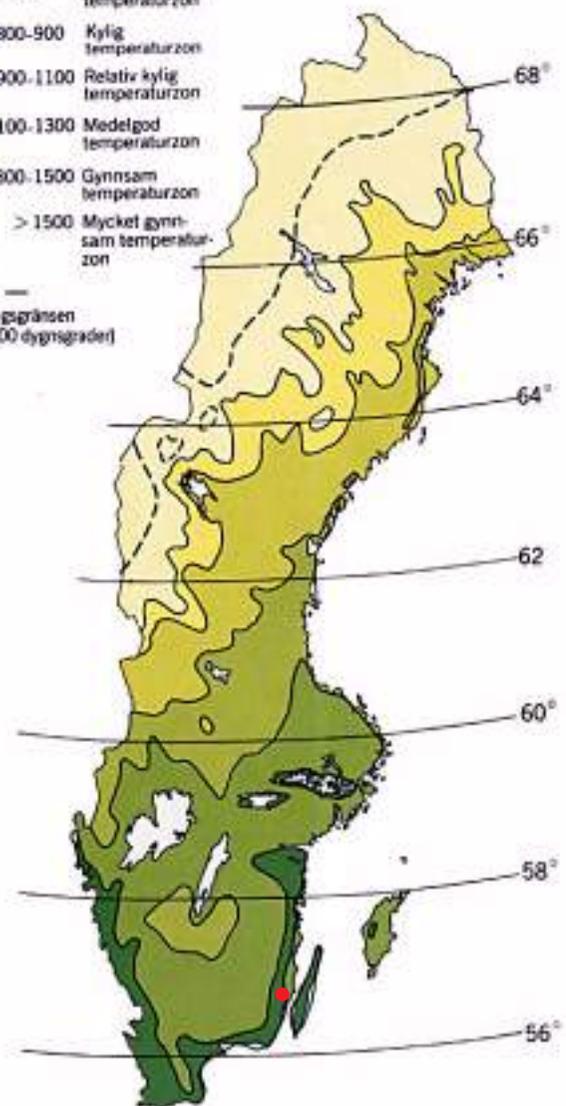
Nederbörd under vegetationsperioden, mm

Temperatursumma, dygngrader

Barrskogsgräns
(600-700 dygngrader)

Varför så'n diversitet?

Geologin! Naturligt torra och näringsfattiga marker på stora moränåsar

Klimatet! Varma, torra somrar och relativt korta vintrar.

Brukningshistoriken! Småskaligt jordbrukslandskap med välbevarade strukturer, artrik flora i en gränzon mellan inland och kust

Våra projekt

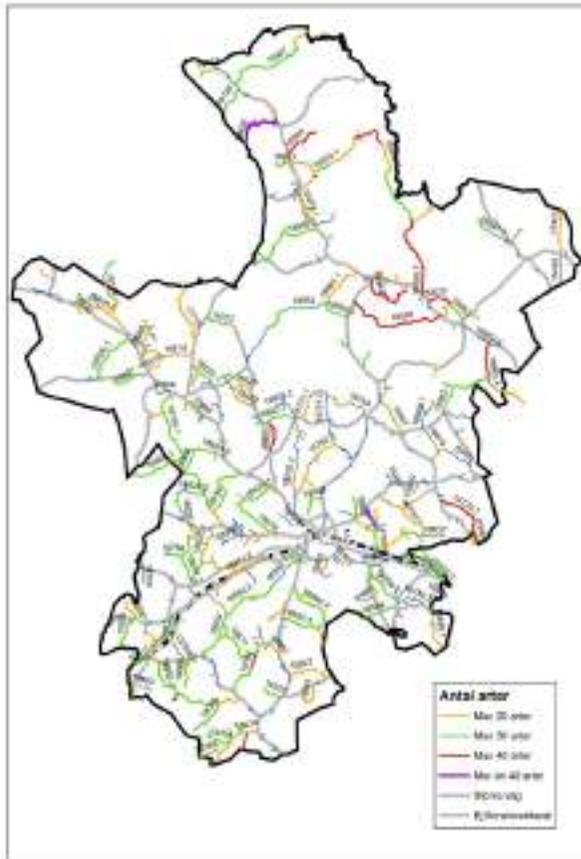
1. Plan för vägkantsskötsel (2012)
2. Inventering av steklar på sandiga marker (2014) och Inventering av steklar på Bäckeboåsen (2015)
3. Pollinering i centrala Nybro (2014)
4. Mångfaldsytor i Nybro stad (2015)
5. Skötselplan för golfbanan i Krukebo (2016) och Bimångfald Nybro golfbana (2017)

Plan för vägkantsskötsel (2012-2015)

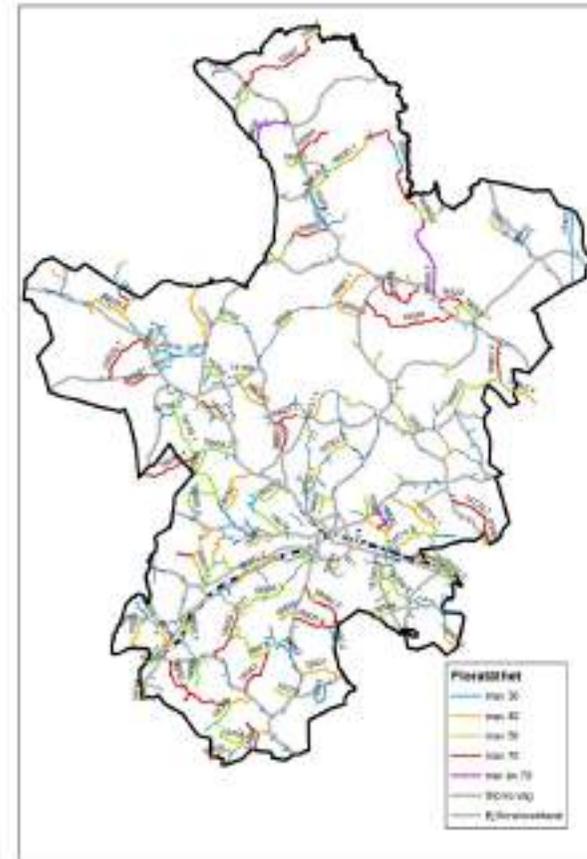
Målsättning:

- Inventering av vägkanter för identifiering av särskilt artrika sträckor
  - Floratäthet (blommande växter/yta)
  - Artantal / sträcka
  - Intressanta arter/nyckelarter
  - 57 mil enskilda vägar bedömdes och 34 mil inventerades
- Anpassa slåttern av dessa sträckor med hänsyn både till trafiksäkerhet och flora/fauna

Antal arter

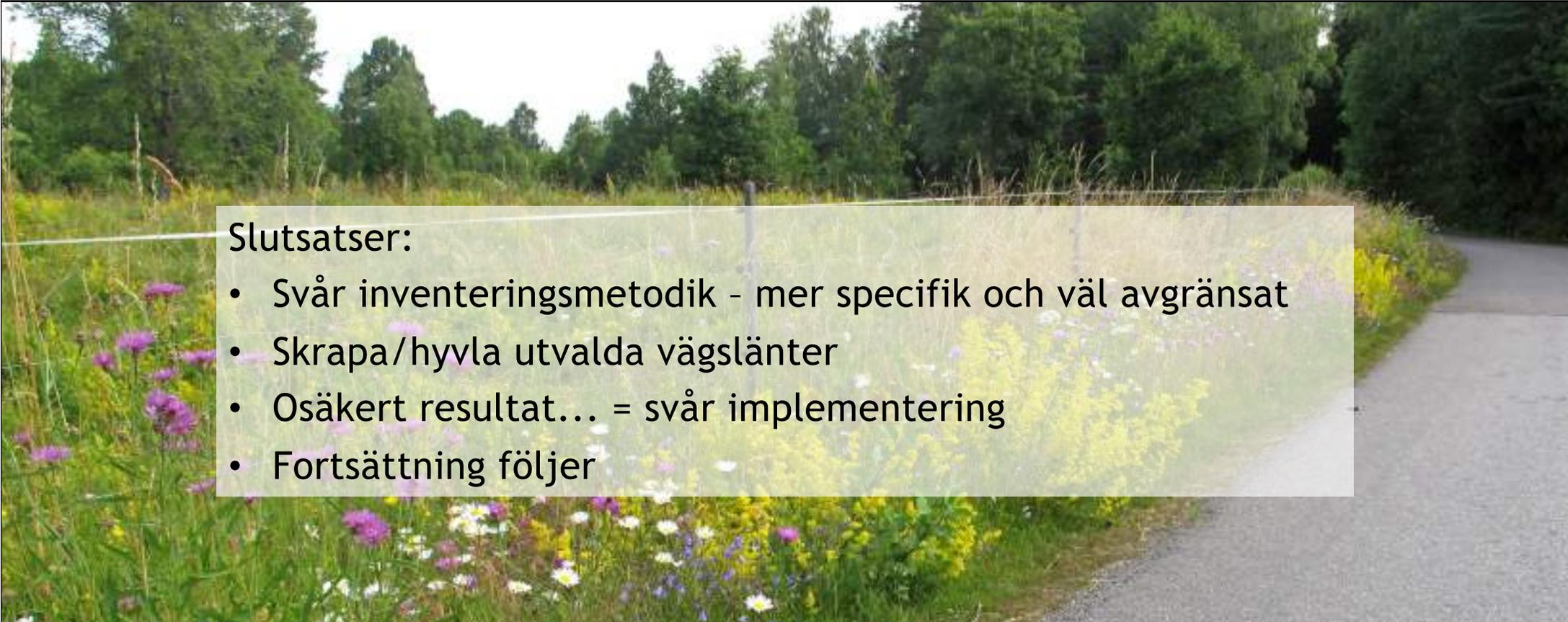

Floratäthet

Plan för vägkantsskötsel (2012-2015)

Slutsatser:

- Svår inventeringsmetodik - mer specifik och väl avgränsat
- Skrapa/hyvla utvalda vägslänter
- Osäkert resultat... = svår implementering
- Fortsättning följer

Inventering av steklar på sandiga marker (2014)

och

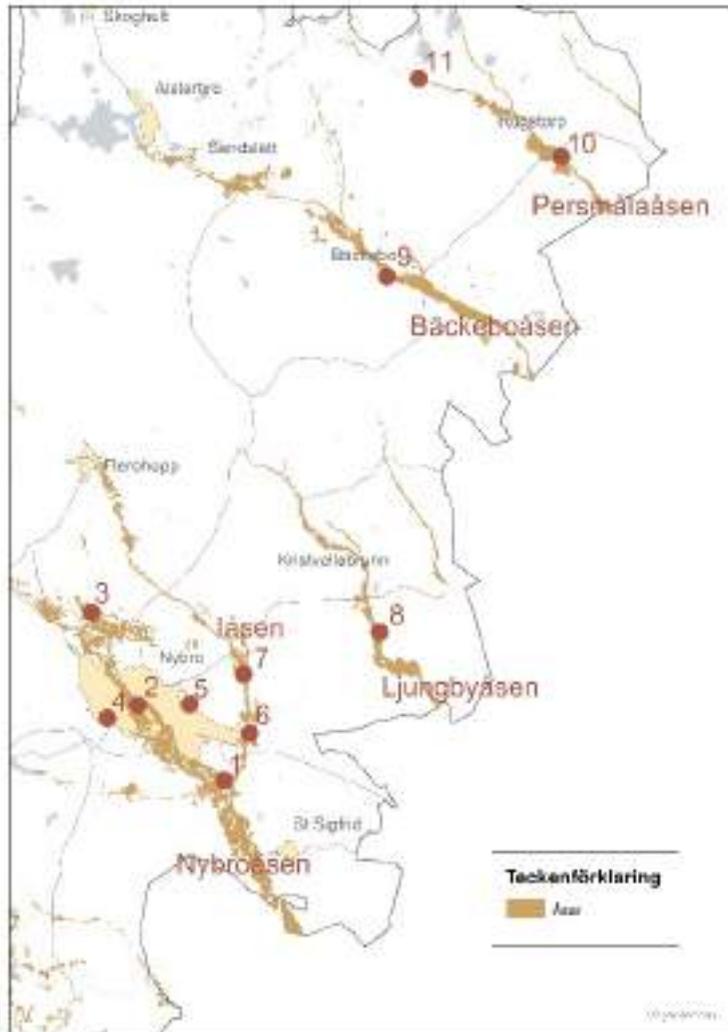
Inventering av steklar på Bäckeboåsen (2015)

Målsättning:

- Inventera insekter knutna till torra och sandiga marker i Nybro kommun med fokus på åsarna.
- Stöd vid planering, skötsel och för att värna och skydda de sandiga markerna

Lundåkern,
Svartbäcksmåla naturreservat

Bong-Ljungdahls,
Nybro stad

Inventering av steklar på sandiga marker (2014)

Resultat:

- Totalt 795 insektsarter varav 100 rödlistade (2010)
- 15 ÅGP-arter, varav 12 knutna till öppna, blomrika, torra marker

- Skötsel­förslag i varje delområde:
  - Fortsatt bete
  - I stadsmiljöerna förstärka nektarresurser och artrika torrmarker
  - Störa sandiga marker för att direkt gynna f.a. steklar men även nyckelarter i växtsamhällena (främst fibblor och väd)

Franscitronbi (*Hylaeus difformis*) NT

Inventering av steklar på Bäckeboåsen (2015)

Resultat:

- Totalt 852 insektsarter varav 60 rödlistade (2010)
- Analys av varje delområde med fokus på värdefulla strukturer och miljöer samt förvaltning av områdena.

Tjockbent pälsblomfluga
Criorhina pachymera

Det praktiska arbetet

Pollinering i centrala Nybro (2014-2015)

Syfte:

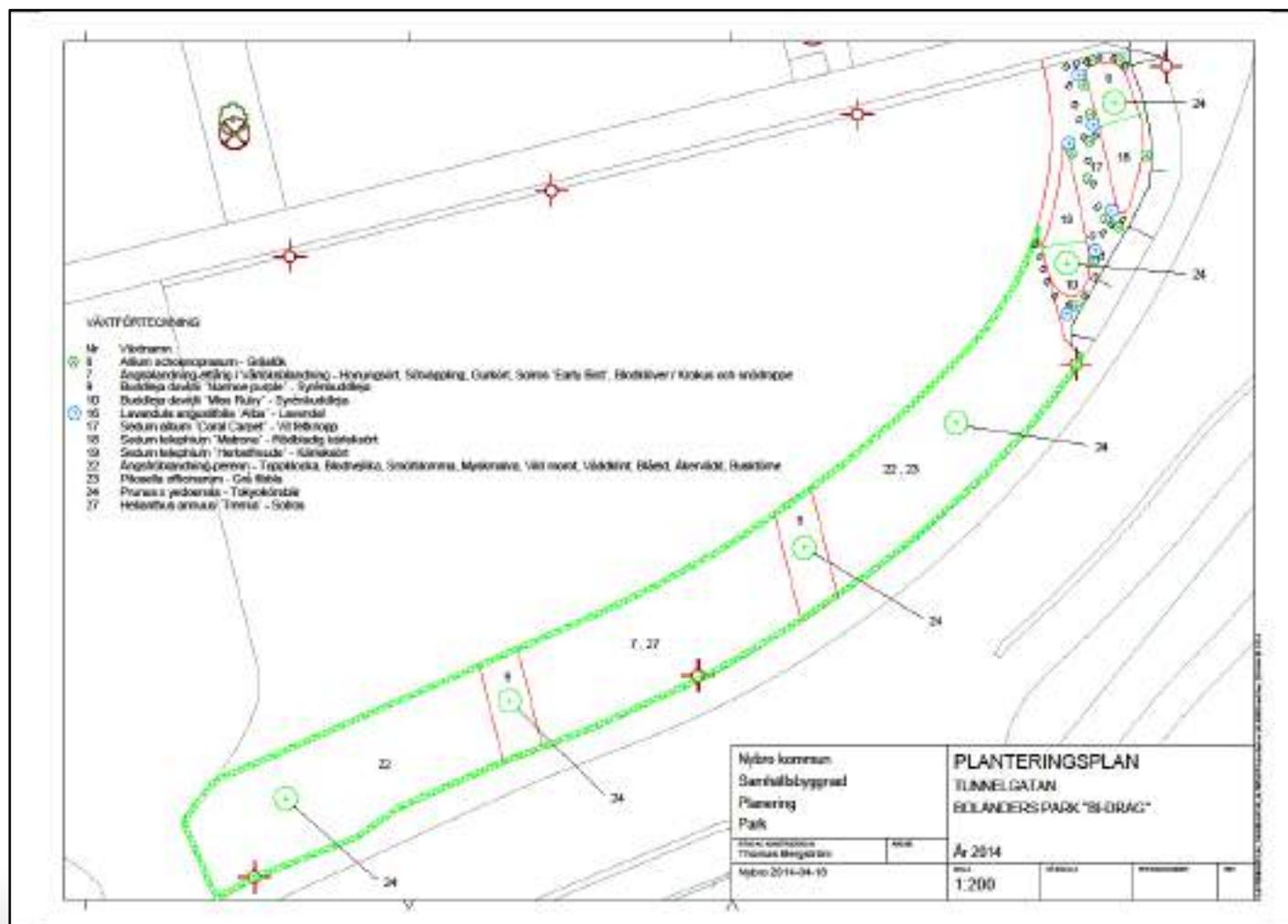
- Inventering av stads- och parkmiljöer
- Fyra parkområden i centrala Nybro
- Plan för att förbättra områdena för vilda (och tama) bin och andra pollinatörer

Samarbete mellan Nybro kommun och den lokala biodlarföreningen

- Rabatter med utvalda växter
- Ängsmiljöer
- Bi- och fjärrilsholkar

Pollinering i centrala Nybro (2014-2015)

Förstärkning 2015

- Åkervädd
- Väddklint
- Getvämpling
- Rotfibbla
- Monke
- Ängsvädd

Pollinering i centrala Nybro (2014-2015)

Förstärkning 20

- Åkervädd
- Väddklint
- Getväppling
- Rotfibbla
- Monke
- Ängsvädd

Storfibblebi (*Panurgus banksianus*)

Pollinering i centrala Nybro (2014-2015)

Pollinering i centrala Nybro (2014-2015)

FSS Kommunpris 2015

Mångfaldsytor i Nybro stad (2015-2017)

Syfte:

- Inventera s.k. mångfaldsytor på kommunal mark
- Föreslå åtgärder
- Restaurera och förbättra totalt fyra ytor

Samarbete med Stadsmiljö samt med Gatuenheten

Grön: Åtgärder utförda, skötselplan implementerat
Gul: Åtgärder påbörjade
Röd: Låg prioritet

Väddsandbi
Andrena hattorfiana

Ölandsgökbi
Nomada armata

HARSJENSLYCKE 1:6

SMEDSTORP 2:39

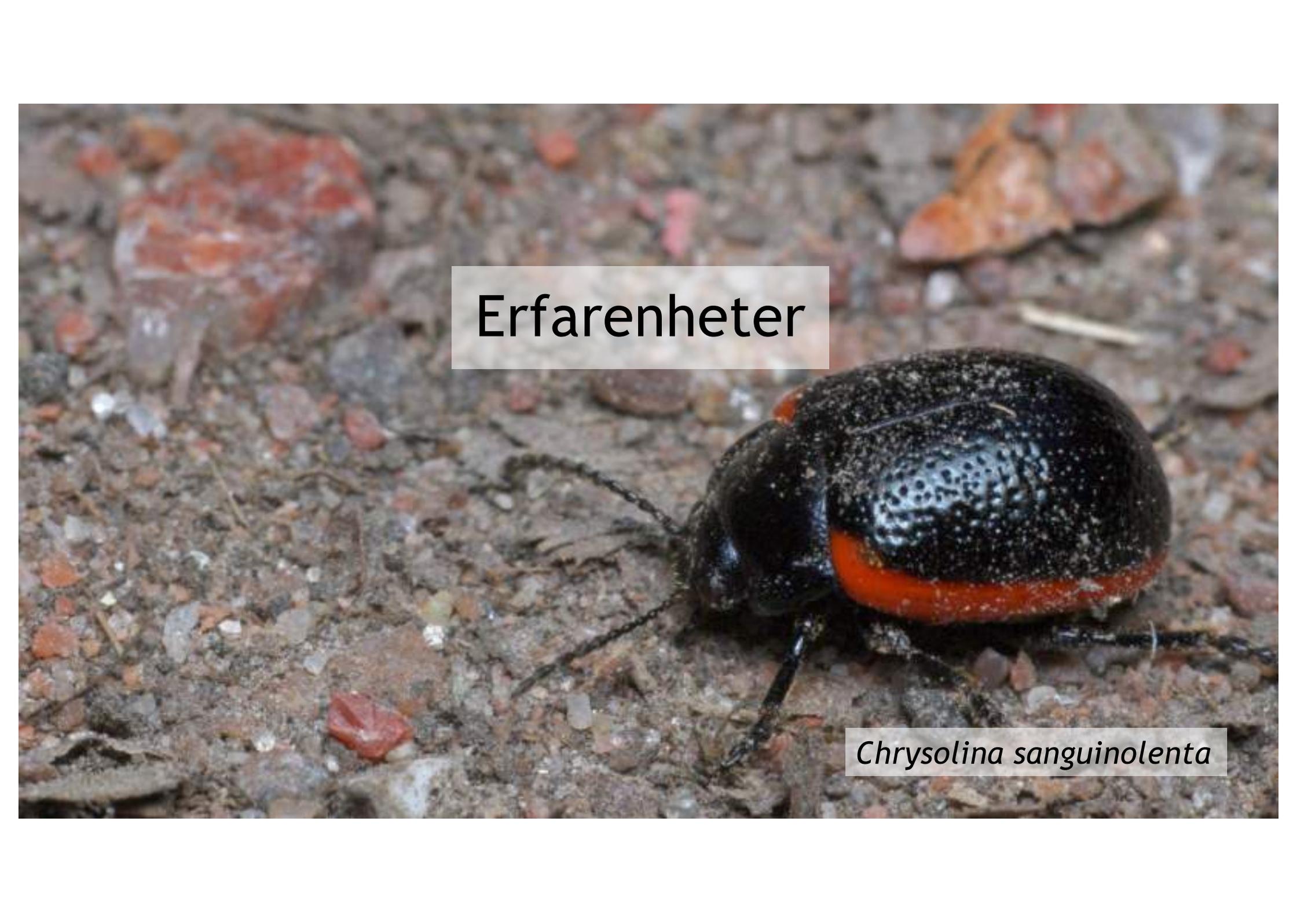
Åtgärder och skötsel

- Störning av sandiga marker
- Anläggande av bivallar och sandblottor
- Røjning/ryckning

- Upprepad störning?
- Slätter
- ”Gräsklippning”

- Invasiva arter

A landscape photograph showing a grassy field with a sandy path leading to a dense forest. The word "Erfarenheter" is overlaid in a semi-transparent box.

Erfarenheter

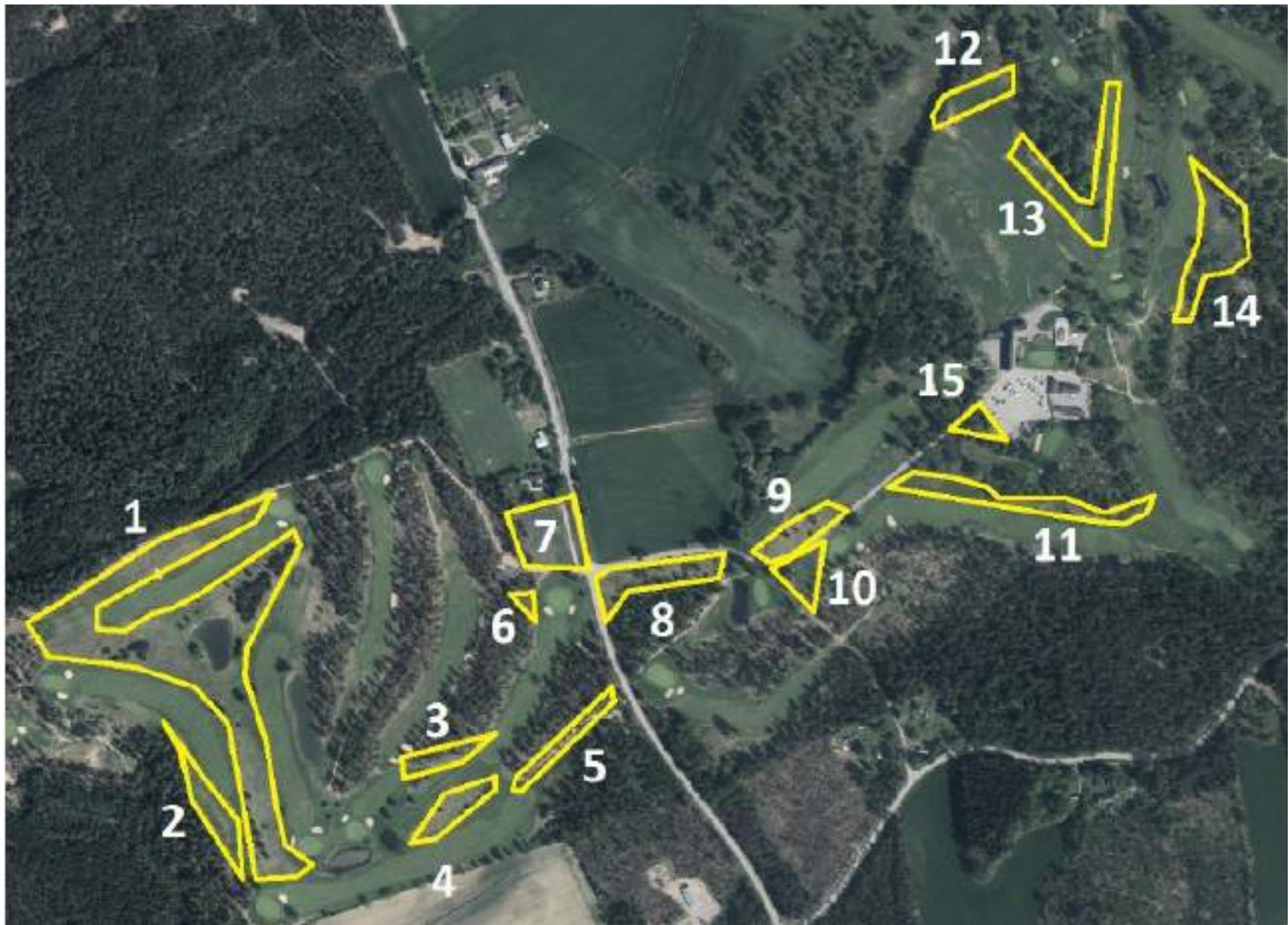

Erfarenheter

Chrysolina sanguinolenta

Skötselplan och restaurering av Nybro golfbana (2015-2018)

- Restoration and management plan for parts of the golf course
- Restoration of sandy habitats

- Dialogue with the golf club
- Most of the work done by the course management

- Naturvårdsverket conference in 2017

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

15

12

13

11

14

Focus area

- Land owned by the municipality (some 3000 hectares)
- Naturally sandy areas that are not suitable for other purposes (eg. housing and road building)
- Mainly on the esker called Nybroåsen and I-åsen in the southern part of the municipality

 NYBRO KOMMUN

Naturmarkspolicy

- med riktlinjer för skötsel av kommunägd naturmark

Antagen av kommunfullmäktige 2018-01-22

 NYBRO KOMMUN

Fördjupad översiktsplan S:t Sigfrid

Antagen av kommunfullmäktige 2015-03-30

 NYBRO KOMMUN

Ansvarsarter i Nybro kommun

Tioår och utvärderingsrapport 2018
Ansvarig tjänsteman

Naturmarkspolicy

Ansvarsarter i Nybro kommun

Fortsatt arbete

- Fortsatta inventeringar och kommande uppföljningar
- Implementeringar i det löpande kommunala arbetet, främst i översiktsplaner, detaljplaner och i den löpande skötseln av natur-, gatu och parkmark
- Specifik skötselplan för torra marker som ägs av kommunen
- Kontakt med privata markägare (?) och samarbete med länsstyrelsen

TACK!

